

Genel Başkanın Köşesi

President's Corner

XXXI. Kütüphane Haftasına (27 Mart-2 Nisan 1995) Doğru

Towards the 31st Library Week (March 27-April 2, 1995)

Hasan DUMAN

Kütüphanelerin ekonomik, teknik, sosyal ve kültürel kalkınmadaki önemi nedeniyle kütüphanelerle toplumumuz arasındaki bağ ve ilişkileri geliştirip güçlendirmek amacıyla, 1964 yılından beri Kütüphane Haftası kutlanılmaktadır. Her yıl Mart ayının son pazartesi günü başlayan Haftamız, tüm yurttaki kütüphane ve bilgi merkezleri, akademik kurumlar ve her derecedeki okullarımızda kutlanmaktadır. 1964 yılından 1982 yılına kadar sadece Derneğimizce, ondan sonra ise Kültür Bakanlığı ile ortaklaşa düzenlenen Hafta boyunca açık oturumlar, konferanslar, sergiler v.b. faaliyetler yapılmaktadır.

Bu yıl Kütüphane Haftasının sadece kütüphane ve kütüphaneciler çerçevesinde değil, hizmet sunulan tüm halkımızın katılımı ve ilk defa bir tema saptanarak kutlanması kararlaştırılmıştır. Konu olarak "**Düşünce ve İfade Özgürlüğünün Olmazsa Olmazı: BİLGİ EDİNME ÖZGÜRLÜĞÜ**" saptanmıştır. Konularında uzman kişiler ve kuruluş temsilcileri konuşmacı olarak davet edilmişlerdir.

Bilindiği üzere ülkemizde "Düşünce ve İfade Özgürlüğü" konusu çoktandır biliniyor ve tartışılıyor. Ama bunun yanında ve esasen "Düşünce ve İfade Özgürlüğü" nün tartışılmasını ya da "olmazsa olmazını" oluşturan "Bilgi Edinme özgürlüğü/Freedom of Information" yeterince bilinmiyor. Hatta bazı ülkelerde Okuma Özgürlüğü/Freedom to Read Statement", "Kütüphane Hakları Bildirgesi/Library Bill of Rights" saptanarak ilan edilmiş, gerekli yasalar çıkarılmış bulunuyor.

Çok zengin bir programla girdiğimizi sandığımız anılan Haftamız nedeniyle düzenlenen açık oturumda "Bilgi Edinme Özgürlüğü ve Eşitliği" kavramı çerçevesinde entellektüel özgürlük, entellektüel mülkiyet hakları, verile-

ri koruma, gizlilik, kamu kaynaklarıyla üretilen bilgilere erişim hakkı, bu alandaki yasalar, yönetmelikler ve standartlar gibi konuların tartışılması planlanmıştır. Ayrıca Genel Yönetim Kurulu Üyemiz Doç. Dr. Yaşar Tonta'nın editörlüğünde yıl içinde bir de "kitap" çıkaracağımızı belirtmek istiyorum. Çünkü, bu konuda başta meslektaşlarımız olmak üzere karar mercileriyle tüm yurttaşlarımızın bilgilendirilmesi gereğine inanıyorum. Bazı "umur görmüş" meslektaşlarımızın bile Derneğimizin "Düşünce ve İfade Özgürlüğü", "Bilgi Edinme Özgürlüğü" gibi kavramlarla ilgilenmesini yadırgadıklarına şahit olduk! Hayret, bir kaynağa ve gerçeklere dayanan, yaşamamız, varlığımız için şart olan "Bilgi çağı"nda bu konular bizi ilgilendirmezse kimi ilgilendirir? Bırakılan her boşluğun doldurulması fizik kanunu gereğidir. Yetkili ve ilgilileri görevlerini yapmaya çağırarak bizim görevimizdir.

Ankara'da Hafta nedeniyle gerçekleştireceğimiz diğer 4 açık oturum; **"Kütüphane ve Bilgi Sektöründe Çalışanların Verimliliği Nasıl Geliştirilebilir"**, **"Kütüphaneciliğimizin Olimpiyadı: IFLA' 95 - İSTANBUL Nasıl Gidiyor?"**, **"Bilgi Ağlarından Daha Çok Nasıl Yararlanabiliriz?"** ve **"Türk Kütüphaneciler Derneği'nde Yeniden Yapılanma"**dan oluşmaktadır. İki günlük **"Bilgi Toplumu"** Sempozyumundan başka dört Konferans düzenlenmiştir; bunlar **"Kültürümüzde Hoşgörü ve 1995 Hoşgörü Yılı"**, **"Bilgi Kaynağı Olarak Patentler, Markalar ve Türk Patent Enstitüsü"**, **"Türkiye'de 3. Sektör (Gönüllü Kuruluşlar) ve Geleceği"** ve **"Okuma Sosyolojisi"** konularındadır. Ayrıca iki sergi, bir dia gösterisi ve bir de **Türk Müziği Konseri** vardır. Haftamıza katkıda bulunan meslektaş ve yöneticilerimize, sponsorlara, ilgi gösteren herkese candan teşekkür ederim. Ayrıca Genel Merkez Yönetim Kurulunun fedakâr üyelerine ve çalışanlarına da teşekkürü borç bilirim.

Genel Merkez Yönetim Kurulumuzun son üç aylık çalışmaları hakkında sizleri bilgilendirmekte yarar görüyorum. Halen 39 şubesi ile kamu yararına çalışan Derneğimiz üyelerinin %80'ini Kültür Bakanlığı mensupları oluşturmaktadır. Geçen Eylül/1994'te gerçekleşen Genel Kurul sonucunda oluşturulan yeni Genel Merkez Yönetim Kurulumuzca, üye sayılarının yine başta Kültür Bakanlığı olmak üzere diğer ilgili kurumlardaki meslektaşlarımız ile kitaba, kütüphaneye, okuma ve araştırmaya, kültüre ilgi duyan, katkısı olabilecek her kademede ki yurttaşlarımızın üye yazılmasının uygun olacağı sonucuna varılmıştır. Üye sayılarımızı artırırken, önemli ilkelere birisi de Türk Kütüphaneciler Derneği'nin şubesi bulunmayan il merkezlerinde öncelikle şube açılmasıdır. İl merkezlerinde şubeler oluşturulmadan, bundan böyle ilçelerde şube açılmaması kararlaştırılmıştır. Şube sayılarımızın süratle artırılarak, kültür ve diğer kamu hizmetlerinde 3. sektör olarak da adlandırılan dernek, vakıf v.b. gönüllü kuruluşların devreye sokulması; yeniden yapılanma, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve demokrasi kültürü açısından da Hükümetimizin izlediği politika ile paralellik arz etmektedir. Şubelerde verimli hizmet edebileceklerce yapılacak girişimler için yetki verilecektir.

Devletin küçültülmesi (az para, zaman ve personelle daha çok ve kaliteli hizmet verilmesi), gönüllü kuruluşların devreye sokulması, her alanda ilke edinilmesi gereken bir kural olmalıdır. Bu cümleden olarak TÜBİTAK'ın da katkıları ile INTERNET'e bağlanan Derneğimizin gereksinimi olarak EBSCO tarafından 150 milyon TL değerinde ve güçlü bir bilgisayar donanımı armağan edildiğini, böylece masa üstü yayıncılık da dahil işlemlerin daha da kolaylaştığını vurgulamak istiyorum. Ayrıca XXXI. Kütüphane Haftasının giderleri ilk kez bazı sponsorlar tarafından üstlenilmiştir.

Şubat ayı sonunda Bilkent Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Başkanı Prof. Dr. Erol ARKUN Bey'i ziyaret ettik. Başta Bilkent Üniversitesi olmak üzere birçok yerde kullanılan ve önemli bir program olan BLISS'in Derneğimize kazandırılarak, öğrencilerimizin ve meslektaşlarımızın yararlanmaları için yaptığımız görüşme incelemeye alınmıştır. Umarız olumlu sonuçlanır. Derneğimizin bir enstitü, araştırma, standartlar ve üretim merkezi olmasını istiyoruz.

Gerek Kültür Bakanlığı ve gerekse UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Kütüphanecilik, Arşiv ve Dokümantasyon İhtisas Komitesine sunduğumuz bazı projelerimizi de sizlere duyurmak istiyoruz:

1. Ulusal ve uluslararası düzeyde uzman ve birikimlerden yararlanarak **"Türkiye Ulusal Enformasyon / Bilgi Politikası"**nın oluşturulması (İstanbul şubemizin girişimiyle),

2. **"Ulusal ve Uluslararası Sorunlarımız Açısından Bilgi Merkezlerinde Yeniden Yapılanma"**nın ayrı bir proje olarak ele alınması,

3. Keza değişen ve gelişen şartlara göre **"Ulusal Bilgi Merkezleri Koleksiyon Geliştirme Politikası"**nın ortaya konulması,

4. **"Halk Kütüphaneleri Politikamız ve Yeni Stratejiler"**in tespiti,

5. 1300 sayfalık **"Türkçe Konu Başlıkları"**nın yayımlanması (İstanbul şubemizin girişimiyle),

6. Tüm dünyanın, İslam Dini ve İlimleriyle ilgili eserlerde kullanabileceği, uluslararası standart Dewey Onlu Tasnif Sistemi (Dewey Decimal Classification)'nde çok yetersiz kalmış **"297 İslam Dini"** bölümünün, genişletilmiş Türkçe ve İngilizce baskısının yapılarak, tüm dünya kütüphane ve kütüphanecilerinin yararlanmasına sunulması,

7. Bilimsel ve teknik yönden birlikte çözüm üretmemiz gereken, dil ve kültür bağımız olan kardeş Türk devlet ve topluluklarıyla gerekli işbirliğinin kurulması ve devamı için **Ortak Konsey/Birlik** oluşturulması, **"2000'e Beş Kala Kütüphaneciliğimiz ve Bilgi Hizmetlerindeki Sorunlarımızın Çözüm Önerileri"**miz, 19. yayınıımız olarak çıktı. Bu metin Dergimizin bu sayısında da veriliyor.

Nisan ayında **Ankara II. TÜYAP KİTAP FUARI**'nda Derneğimizi (şubelerimiz dahil) Ankara şubemiz temsil edecektir. Şubelerimiz ve meslektaşlarımız yayınlarının tanıtım ve satışı için Ankara Şubemize başvurabilirler.

Sadece mesleki değil hizmet verdiği bölgeyi ve toplumumuzu yakından ilgilendiren konularda başta yayıncılık olmak üzere çeşitli etkinliklerde bulunmaya devam eden Edirne şubemiz ve girişken-çalışkan başkanı Ender BİLAR'ı kutlarız; Genel Merkezden hemen sonra İNTERNET'e de bağlanmayı sağlamışlardır.

Derneğimizin girişimi, Kültür Bakanlığı kanalı ile Hükümetimizin desteği ve Cumhurbaşkanımızın himayelerinde 20-26 Ağustos 1995 tarihleri arasında İstanbul'da toplanacak olan IFLA'nın 61. Konsey ve Genel Konferansı için "IFLA'95 İSTANBUL" Yürütme Kurulu çalışmalarını yoğunlaştırdı. Yürütme Kurulu'nun 2 Mart 1995 günü Kültür Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Emre KONGAR'a yapmış olduğu ziyarette, ilk etapta 10 milyar TL. Bakanlık, 8 milyar TL. ise Tanıtma Fonu katkısının sağlandığı, yardım ve desteğin devam edeceği öğrenilmiştir; tüm katkıda bulunan ve bulunacaklara teşekkürlerimizi sunarız.

Derneğimizce IFLA'dan boşalan üyelikler için adaylarımızı saptayarak, hem IFLA'nın Türkiye üyesi olan kurumlara ve hem de IFLA merkezine bildirmiş bulunmaktayız; seçildikleri takdirde mesleğimizi ve ülkemizi temsil edecek bu arkadaşlarımızı sizlere duyurmak istiyor, kendilerine ve seçeceklerimize şimdiden teşekkür ediyor, başarılar diliyoruz:

1. **Bilgi Teknolojisi:** Doç. Dr. Serhat ÇAKIR, TÜBİTAK Enformatik Daire Başkanı,

2. **İstatistikler:** Ayhan KAYGUSUZ, Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Şube Müdürü ve TKD Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi,

3. **Eğitim-Öğretim:** Doç. Dr. Yaşar TONTA, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fak. Kütüphanecilik Bölümü Öğretim Üyesi ve TKD Genel Başkan Yardımcısı,

4. **Bölgesel Etkinlikler (Asya-Okyanusya):** Dr. Hansın TUNÇKANAT, Hacettepe Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi Başkanı,

5. **Kütüphane Teorisi ve Araştırma:** Doç. Dr. Aysel YONTAR, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Kütüphanecilik Bölümü Öğretim Üyesi .

Dernek-Vakıf örgütlenmesi çalışmaları, Genel Başkan Yardımcısı Tuncel ACAR'ın başkanlığında Üyelerimiz Ali BERBEROĞLU ve Araş. Gör. Fahrettin ÖZDEMİRCİ'nin çalışmalarını bitirip, verecekleri rapora bağlıdır. Bu çalışma yakında tamamlanacak ve (Vakıf Kurucusunun dışında) Genel Yönetim Kurulu'nun vereceği karar doğrultusunda Vakıf Yönetim Kurulu'nun alacağı karara göre sonuçlanacaktır. Bir an evvel sonuçlandırılmasını bekliyoruz...

Genel Yönetim Kurulumuzca bu yıl "Üstün Hizmet Ödülleri"nden başlayarak, hazırlanacak yönetmelik doğrultusunda her yıl **Bilgi Hizmetleri** alanında yararlılık gösterenlere ödüller verilmesi kabul edilmiştir.

XXXI. Kütüphane Haftası nedeniyle bu yılki ödül almaya hak kazanan meslektaşlarımız şöyle tespit edildi:

1. Emekli olmuş ve halen yaşıyor olmak;
2. Gerek faal görevi süresindeki üstün hizmetleri ve gerekse emekli olduktan sonra mesleğine ve ulusuna hizmet yönünde hiçbir beklenti içinde olmadan çalışmalarını sürdürmüş olmak;
3. Mesleğinin sadece kütüphaneciler arasında değil, başka disiplinlerde ve alanlarda, kamuoyunda tanıtılması ve benimsenmesinde önemli katkılarda bulunmuş olmak ve geçen bunca zaman ve zahmete rağmen, «yeniden doğsam ve meslek seçsem, yine kütüphaneciliği seçerim» diyebilmek;
4. Derneğimiz ve diğer resmi, özel kurum ve kuruluşlardan ödül almamış, adlarına armağan kitaplar hazırlanmamış olmak.

Bu yıl ödül almaya hak kazanan meslektaşlarımız 27 Mart 1995 günü saat 12.00'de Ankara-Beşevler'deki 1200 kişilik Milli Eğitim Bakanlığı Şûra Salonu'nda devlet ricali, basın-yayın organları temsilcileri, okurlarımız, araştırmacı ve hocalarımızın, meslektaşlarımızın huzurunda ödülleri alacaklardır. Kendilerini candan alkışlıyor, sağlık ve mutluluk içinde çalışmalarına devam etmelerini diliyorum. İsteyenler biyografileri ve hizmetleri için Milli Kütüphane bilgisayarlarına ve Derneğimiz *Türk Kütüphaneciliği İndeksi*'ne bakabilirler;

1. Dr. Müjân CUNBUR: Milli Kütüphane Başkanlığı'ndan emekli, faal, üretiyor!..
2. Muzaffer GÖKMAN: İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesi Müdürlüğü'nden emekli, faal, üretiyor!..
3. Leman ŞENALP: İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Müdürlüğü'nden emekli, faal, üretiyor!..
4. Sami Nabi ÖZERDİM: A.Ü. Basın-Yayın Yüksek Okulu Öğretim Görevliliğinden emekli, faal, üretiyor!..
5. M. Türker ACAROĞLU: Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü'nden emekli, faal, üretiyor!..

Değerlendirme ve seçimden sonra farkettiğim bu beş meslektaşımızda gözlemlediğim birkaç özellik, dikkatimi çekti; hepsi bir nesil; mesleğe kazandırılmalarında, yetiştirilmeleri ve çalışmalarında Adnan ÖTÜKEN'in katkısı var! Milli Kütüphanemizin kurulmasında önemli hizmetleri olmuş... Atatürkçü Düşünceden sapmadan çalışmalarına devam etmekte..

Bu duygu ve düşüncelerle siz değerli okurlarımız ve meslektaşlarımızın geçmiş Bayramını tebrik eder, XXXI. Kütüphane Haftası ve 1995 Hoşgörü Yılıımızın hepinize kutlu olmasını dilerim.

10 Mart 1995